

Davacı : Özmaya Sanayi A.Ş.

(Safmaya San. A.Ş.'ne de izafeten)

Vekilleri : Av.Sadiye Özülkü, Av.Selçuk Soybay

Av.Celal Erkut, Av.Nihan Kaya

İşbankası Blokları C/12 80700 Gayrettêpe/İSTANBUL

Davalı : Rekabet Kurumu, Bilkent Plaza B 3 Blok

06530 Bilkent/ANKARA

Vekili : Av.Nagehan Özseyhan - Aynı Yerde

İstemin Özeti : Maya üreticisi olan davacı şirketlerin diğer maya üreticileri ile uyumlu eylemde bulunarak bayiler arasındaki rekabeti önlemek suretiyle 4054 sayılı Yasanın 4. maddesinin (a) bendini ihlal ettiğine ve bu nedenle para cezası ile cezalandırılmalarına ilişkin Rekabet Kurulunun 27.6.2000 tarih ve 00-24/255-138 sayılı kararının davacı şirketlerle ilgili kısmının iptali istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Dava konusu karara dayanak teşkil eden soruşturmanın yapılması sırasında tüm usul kurallarına uyulduğu, savunma hakkının kullanıldığı, ticari sırların korunduğu, soruşturma neticesinde, yeni fiyat geçişlerine zemin hazırlamak maksadıyla bayi fiyatlarını yükseltme konusunda diğer şirketlerde uyumlu eylem içinde oldukları saptanan davacı şirketin para cezası ile cezalandırılmalarında hukuka aykırılık bulunmadığı öne sürülerek davanın reddi gerektiği savunulmaktadır.

D.Tetkik Hakimi : Yunus Aykın

Düşüncesi : Yasal dayanaktan yoksun bulunan davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı : Nevzat Özgür

Düşüncesi : Dava, maya üreticisi olan Davacı Şirketlerin diğer maya üreticileri ile uyumlu eylemde bulunmaları sonucu bayiler arasındaki rekabeti önleyerek bayi satış fiyatlarını yükseltmek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 4.maddesinin (a) bendini ihlal ettiklerine ve bu nedenle para cezası ile cezalandırılmalarına ilişkin Rekabet Kurulunun 27.6.2000 günlü ve 00-24/255-138 sayılı kararının Davacı Şirketlerle ilgili kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

Davacılar dava konusu idari karara dayanak alınan soruşturmanın idari usul kurallarına aykırı biçimde yürütüldüğünü, bu bağlamda şikayet konusu bilgi ve belgelere ulaşma haklarının engellendiğini, savunmanın sadece kurulca bildirilen belge ve bilgilere göre yapılabildiğini, ticari sırların gizliliğinin korunması yönündeki kurala riayet edilmediğini, üstelik bu kuralın savunma hakkının kısıtlanması yönünde bir gerekçeye dönüştürüldüğünü, Yasanın öngördüğü usullerin saptırıldığını, soruşturma heyeti başkanının karar kurulunda oy kullanmasının hukuka aykırı olduğunu, sözlü savunmayı gereği gibi yapmaları hakkının ihlal edildiğini iddia ettiklerinden, dava konusu işlemin öncelikle idari usul kuralları yönünden irdelenmesi gerekmektedir.

4054 sayılı Yasanın "Kurulun İnceleme ve Araştırmalarında Usul" başlıklı dördüncü kısmında yer alan "Kurulun Soruşturmaya Başlaması" başlıklı 43.maddesinde, soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurulun görevli raportör veya raportörler ile birlikte soruşturmayı yürütecek Kurul üyesi veya üyelerini belirleyeceği, taraflara tanınan 30 günlük ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bildirim yazısı ile birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi taraflara göndermesi gerektiği, 44.maddesinde bu Kanunu ihlal ettiği iddia edilen kişi veya kişilerin soruşturma safhasında kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili her zaman Kurula sunabilecekleri, haklarında soruşturmaya başlandığı bildirilen tarafların sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar Kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evrakın ve mümkünse elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasının kendilerine verilmesini isteyebilecekleri, Kurulun, tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamayacağı, 47.maddesinde sözlü savunma toplantılarının açık olarak yapılacağı, ticari sırların korunması gerekçesi ile Kurulun sözlü savunma toplantısının gizli olarak yapılmasına karar verebileceği, sözlü savunma toplantısından en geç 7 gün önce tarafların sözlü savunmada yararlanacakları ispat vasıtalarını Kurula bildirmekle yükümlü oldukları, tarafların süresi içinde bildirilmemiş ispat vasıtalarından yararlanamayacakları, sözlü savunmada tarafların Hukuk Usulü Muhakameleri Kanununun ikinci babının sekizinci faslında düzenlenen her türlü delil ve ispat vasıtasından yararlanabilecekleri kurala bağlanmıştır.

Bu yasa hükümlerine göre, soruşturmayı yürüten Kurul üyesi veya üyelerinin Kurul adına soruşturmayı raportör veya raportörlerle birlikte yürüttükleri, Yasada aksine bir hüküm bulunmadığından, soruşturma heyetine başkanlık eden Kurul üyesinin Kurulun karar toplantısında oy kullanmasında usule aykırılık bulunmadığı, Kanunu ihlal ettiği iddia edilen kişi veya kişilerin kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili soruşturma safhasında süre kısıtlaması olmaksızın her zaman Kurula sunabilecekleri, kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü delilin bir nüshasının kendilerine verilmesini isteyebilecekleri, kural olarak sözlü savunma toplantılarının açık olarak yapılması gerektiği ve sözlü savunmada tarafların hukuk usulünde düzenlenen her türlü delil ve ispat vasıtalarından yararlanabilecekleri, bu bağlamda taraflara savunmalarını en iyi şekilde yapabilmeleri için Yasa ile geniş olanaklar tanındığı, ancak ticari sırların korunması için Kurulun gerekli önlemleri alması gerektiği ve fakat ticari sır gerekçesi ile tarafların bilgisine sunulmayan hususların Kurul kararına dayanak yapılamayacağı kuşkusuzdur.

Davalı idare savunmasında, soruşturma heyetinin soruşturma raporundaki ticari sırları rakip teşebbüslere göndermeyerek rapordan çıkarma yolunu seçtiği, ancak rapordan çıkarılan bu ticari sırların diğer tarafların savunmalarını yapmaları için gerekli olan bilgileri içermediği, bunların Kurul kararına da dayanak alınmadığı, tüm teşebbüslere kendileri ile ilgili tüm bilgi ve belgelerin verildiği, davacının sözlü savunma toplantısının açık kısmında

savunmasını yaptığı, daha sonra gizli kısımda savunmasının gizli olduğunu ifade ettiği bölümlerini aktarma fırsatını bulduğu, böylece tüm usul kurallarına uyulduğu belirtilmekte olup, Davacılar savunmaya cevap dilekçesinde idarenin bu savunmalarının aksine somut veriler ortaya koymadıklarından ve dosyada bulunan belgelerin incelenmesinden, 4054 sayılı Yasada öngörülen usul kurallarına idarece uyulduğu ve işlemin iptalini gerektirecek bir usuli sakatlığın mevcut olmadığı anlaşıldığından, dava konusu idari kararın esasının maddi hukuk kuralları çerçevesinde irdelenmesi gerekmektedir.

4054 sayılı Yasanın 1.maddesinde bu Kanunun amacının mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu, 4.maddesinde belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu, özellikle mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kar gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesinin hukuka aykırı ve yasak eylemlerden biri olduğu belirtilmiştir.

Aktarılan bu yasa hükümlerine göre, doğrudan veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan uyumlu eylemlerin hukuka aykırı ve yasak olduğu, keza bu amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisi doğuran yahut doğurabilme olasılığı bulunan uyumlu eylemlerin yasak olduğu açıktır.

Başka bir anlatımla, uyumlu eylemlerin sadece amacının rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama olması bile söz konusu eylemlerin hukuka aykırı sayılması için yeterli olup, bu eylemler sonucunda zararlı bir sonucun doğmuş olması şart değildir. Keza uyumlu eylemler gerçekleştirilirken böyle bir amaç taşınmasa dahi rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama etkisinin doğma olasılığının mevcut olması bile söz konusu eylemlerin hukuka aykırı sayılması için yeterlidir.

Bu duruma göre, 4054 sayılı Yasanın uyumlu eylemlerin sadece amacını veya amaçtan bağımsız olarak doğurabileceği sonuçları gözönüne alan bir sistem oluşturduğu anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, dava konusu işlemin hukuka uygun olup olmadığının irdelenebilmesi için davacı şirketlerin belirtilen amaçlara yönelen veya böyle bir sonuç doğurma olasılığı bulunan uyumlu eylemlere katılıp katılmadıklarının belirlenmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, maya üreticisi olan Davacı şirketlerin diğer üreticilerle birlikte fabrika çıkış fiyatlarında yapılan artışların piyasada uygulanabilmesi için bayileri kontrol altında tutmak ve dağıtım seviyesinde oluşan rekabeti önlemek amacıyla yetkili satış

elemanları ve bölge müfettişleri aracılığı ile bayilerinin diğer üreticilerin bayileri ile fiyat rekabetine girmemeleri ve belirlenen satış fiyatının altında fiyatla maya satmamaları için bayiler nezdinde yönlendirici girişimlerde buldukları, aynı amaçla diğer maya üreticilerinin de kendi bayilerini yönlendirdikleri, buna ilişkin yazılı belgelerin soruşturma sırasında elde edildiği ve bu belgelerin gerek amaç ve gerekse doğurabileceği sonuçlar bakımından rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlamaya yönelik olmadığından davacılar tarafından ispatlanamadığı anlaşılmaktadır.

Bu duruma göre,4054 sayılı Yasanın 4.maddesinin son iki fıkrasında yer alan "Bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesi, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil eder.

Ekonomik ve rasyonel gerçeklere dayanmak koşuluyla taraflardan her biri uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabilir." hükmü uyarınca uyumlu eylem karinesinin aksini ispat külfeti kendilerine ait olan ve fakat söz konusu karinenin aksini ispatlayamayan davacıların söz konusu eylemlerinin tespitine ve kendilerine Yasada öngörülen tutarda idari para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Açıklanan nedenlerle davanın reddi gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

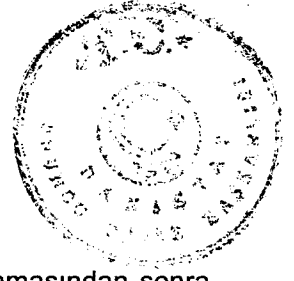
Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği düşünüldü:

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince, duruşma için önceden belirlenen ve taraflara usulüne uygun olarak bildirilen 31.10.2002 tarihinde davacı vekilleri Av. Celal Erkut ile Av.Sadiye Özülkü'nün ve davalı idare vekili Av.Nagehan Özseyhan'ın geldikleri ve Danıştay Savcısının hazır olduğu görülerek duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilip dinlendikten sonra duruşmaya son verilerek dava dosyası incelenip gereği düşünüldü.

Dava, maya üreticisi olan davacı şirketlerin diğer maya üreticileri ile uyumlu eylemde bulunarak bayiler arasındaki rekabeti önlemek suretiyle 4054 sayılı Yasanın 4. maddesinin (a) bendini ihlal ettiğine ve bu nedenle para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Rekabet Kurulunun 27.6.2000 tarih ve 00-24/255-138 sayılı kararının, davacı şirketlerle ilgili kısmının iptali istemiyle açılmıştır.

Davacılar, dava konusu idari karara dayanak alınan soruşturmanın idari usul kurallarına aykırı biçimde yürütüldüğünü, bu anlamda şikayet konusu bilgi ve belgelere ulaşma haklarının engellendiğini, savunmanın sadece kendilerine bildirilen belge ve bilgilere göre yapılabildiğini, ticari sırların korunmasına ilişkin yasa kuralına uyulmadığını, bir yandan da bu kuralın savunma hakkının kısıtlanma gerekçesi haline getirildiğini, soruşturma heyeti

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2000/6091
Karar No : 2002/4115

başkanının karar aşamasında oy kullanmasının ve soruşturmanın tamamlanmasından sonra yapılan yeni bir şikayet üzerine soruşturmanın genişletilmesinin hukuka aykırı olduğunu iddia ettiğinden, dava konusu işlemin öncelikle idari usul kuralları yönünden irdelenmesi gerekmektedir.

4054 sayılı Yasanın "Kurulun İnceleme ve Araştırmalarında Usul" başlıklı dördüncü kısmında yer alan "Kurulun Soruşturmaya Başlaması" başlıklı 43. maddesinde, soruşturma yapılmasına karar verildiği takdirde Kurulun, görevli raportör veya raportörler ile birlikte soruşturmayı yürütecek Kurul üyesi veya üyelerini belirleyeceği, taraflara tanınan 30 günlük ilk yazılı cevap süresinin başlayabilmesi için Kurulun bildirim yazısı ile birlikte iddiaların türü ve niteliği hakkında yeterli bilgiyi taraflara göndermesi gerektiği, 44. maddesinde bu Kanunu ihlal ettiği iddia edilen kişi veya kişilerin soruşturma safhasında kararı etkileyebilecek her türlü bilgi ve delili her zaman Kurula sunabilecekleri, haklarında soruşturmaya başlandığı bildirilen tarafların sözlü savunma hakkını kullanma taleplerine kadar Kurum bünyesinde kendileri ile ilgili düzenlenmiş her türlü evrakın ve mümkünse elde edilmiş olan her türlü delilin bir nüshasının kendilerine verilmesini isteyebilecekleri, Kurulun, tarafları bilgilendirmediği ve savunma hakkı vermediği konuları kararlarına dayanak yapamayacağı, 47. maddesinde sözlü savunma toplantılarının açık olarak yapılacağı, ticari sırların korunması gerekçesi ile Kurulun sözlü savunma toplantısının gizli olarak yapılmasına karar verebileceği, sözlü savunma toplantısından en geç 7 gün önce tarafların sözlü savunmada yararlanacakları ispat vasıtalarını Kurula bildirmekle yükümlü oldukları, tarafların, süresi içinde bildirilmemiş ispat vasıtalarından yararlanamayacakları, sözlü savunmada tarafların Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun ikinci babının sekizinci faslında düzenlenen her türlü delil ve ispat vasıtasından yararlanabilecekleri kurala bağlanmıştır.

Davalı idare savunmasında, soruşturma heyetinin, soruşturma raporundaki ticari sırları rakip şirketlere göndermeyerek rapordan çıkarma yolunu seçtiği, ancak rapordan çıkarılan bu ticari sırların davacının savunmasını yapması için gerekli bilgileri olmadığı, ayrıca bu bilgilerin kurul kararına dayanak alınmadığı, tüm taraflara kendileri ile ilgili tüm bilgi ve belgelerin verildiği, davacının sözlü savunma hakkını, hem açık hemde gizli kısmında hiçbir sınırlama olmaksızın kullandığı belirtilmekte olup, davacının savunmaya cevap dilekçesinde, aksine somut veriler ortaya koyamaması karşısında, soruşturma sırasında savunma hakkının kısıtlandığı ve ticari sırların gizliliği ilkesine uyulmadığı yolundaki davacı iddiaları yerinde görülmemiştir.

Soruşturma heyetine başkanlık eden Kurul üyesinin Kurulun karar toplantısına katılarak oy kullanmasının hukuka aykırı olduğu savına gelince;

Yukarıdaki yasa hükümlerinde, soruşturmayı yürüten Kurul üyesi veya üyelerinin Kurul'un karar toplantısında oy kullanmasını sınırlayıcı bir hüküm bulunmamaktadır. Kaldı ki, kurul üyelerinin Kurul adına soruşturmayı raportör veya raportörle birlikte yürüttükleri gözönüne alındığında bunların "muhakkik" gibi değerlendirilmeleri mümkün değildir. Bu

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2000/6091
Karar No : 2002/4115

nedenle soruşturma heyetine başkanlık eden Kurul üyesinin Kurulun karar toplantısında oy kullanmasında usule aykırılık bulunmamaktadır.

Soruşturmanın tamamlanmasından sonra yapılan başka bir şikayet üzerine şikayet konusunun (soruşturma konusu ile aynı olduğu gerekçesiyle) soruşturmaya dahil edilmesi ve soruşturma heyetine ek soruşturma raporu düzenleme görevi verilmesinin usule aykırı olduğu savına gelince;

Soruşturmanın konu ve zaman yönünden sınırlarının bilinmesi savunma hakkı yönünden büyük önem taşımaktadır. Soruşturma süresi bitmiş bir konuda soruşturmanın farklı bir soruşturma konusu ile birleştirilmesinin soruşturmayı süresiz ve sınırsız kılacağı, bunun da idarenin soruşturulanları sürekli soruşturma baskısı altında tutması gibi keyfi bir uygulamaya yol açacağı kuşkusuzdur.

Bakılan uyuşmazlıkta, 20.5.1999 tarih ve 121 sayılı Kurul kararıyla davacı şirketlerin aralarında bulunduğu maya üreticilerinin aralarında anlaşarak 4054 sayılı Kanunu ihlal ettikleri iddiası ile açılan soruşturmanın 12.11.1999 tarihinde tamamlanmasından sonra, aynı iddiaları içeren yeni bir şikayetin (konusu aynı olduğu gerekçesiyle) 10.2.2000 tarihli kurul toplantısında soruşturmaya dahil edilmesi ve soruşturma heyetine ek soruşturma raporu düzenleme görevi verilmesi soruşturma usulüne aykırı olmakla birlikte; dava konusu kararda sonradan soruşturmaya dahil edilen şikayet ile ilgili bir hüküm bulunmaması, başka bir anlatımla bu usulsüzlüğün davacılar aleyhine bir sonuç yaratmaması nedeniyle anılan aykırılığın dava konusu işlemin iptalini gerektirecek ağırlıkta bir sakatlık oluşturmadığı sonucuna varılmıştır.

Dava konusu kararın esasına yönelik iddialara gelince; 4054 sayılı Yasanın 1. maddesinde bu Kanunun amacının mal ve hizmet piyasalarındaki rekabeti engelleyici, bozucu veya kısıtlayıcı anlaşma, karar ve uygulamaları ve piyasaya hakim olan teşebbüslerin bu hakimiyetlerini kötüye kullanmalarını önlemek, bunun için gerekli düzenleme ve denetlemeleri yaparak rekabetin korunmasını sağlamak olduğu, 4. maddesinde belirli bir mal veya hizmet piyasasında doğrudan doğruya veya dolaylı olarak rekabeti engelleme, bozma ya da kısıtlama amacını taşıyan veya bu etkiyi doğuran yahut doğurabilecek nitelikte olan teşebbüsler arası anlaşmalar, uyumlu eylemler ve teşebbüs birliklerinin bu tür karar ve eylemlerinin hukuka aykırı ve yasak olduğu, özellikle mal veya hizmetlerin alım ya da satım fiyatının, fiyatı oluşturan maliyet, kâr gibi unsurlar ile her türlü alım yahut satım şartlarının tespit edilmesinin hukuka aykırı ve yasak eylemlerden biri olduğu belirtilmiştir.

Aynı maddenin son iki fıkrasında da; bir anlaşmanın varlığının ispatlanamadığı durumlarda piyasadaki fiyat değişmelerinin veya arz ve talep dengesinin ya da teşebbüslerin faaliyet bölgelerinin, rekabetin engellendiği, bozulduğu veya kısıtlandığı piyasalardakine benzerlik göstermesinin, teşebbüslerin uyumlu eylem içinde olduklarına karine teşkil edeceği, ekonomik ve rasyonel gerekçelere dayanmak koşuluyla taraflardan her birinin uyumlu eylemde bulunmadığını ispatlayarak sorumluluktan kurtulabileceği kuralı yer almaktadır.

T.C.
DANIŞTAY
ONUNCU DAİRE
Esas No : 2000/6091
Karar No : 2002/4115

Dosyanın incelenmesinden, maya üreticisi olan davacı şirketlerin diğer üreticilerle birlikte yeni fiyat geçişlerinin sağlanabilmesi için bayileri kontrol altında tutmak ve dağıtım seviyesinde oluşan rekabeti önlemek amacıyla yetkili satış elemanları ve bölge müfettişleri aracılığı ile bayilerin diğer üreticilerin bayileri ile fiyat rekabetine girmemeleri ve belirlenen satış fiyatının altında bir fiyatla maya satmamaları konusunda bayiler üzerinde yönlendirici girişimlerde bulunduğu, diğer maya üreticilerinin de kendi bayilerini yönlendirdikleri, buna ilişkin yazılı belgelerin soruşturma dosyasında mevcut olduğu anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dağıtım seviyesinde oluşan rekabeti önlemek amacıyla diğer maya üreticileri ile birlikte uyumlu eylem içinde bulunan ve bu karinenin aksini ispatlayamayan davacıların söz konusu eylemlerinin tespitine ve Yasada öngörülen tutarda idari para cezası verilmesine ilişkin Rekabet Kurulu kararında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle yasal dayanağı bulunmayan davanın reddine, yargılama giderlerinin davacı üzerinde bırakılmasına, kararın verildiği tarihte yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca 202.000.000.lira velaket ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine 31.10.2002 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye	Üye
Burhan	Zafer	Mustafa İlhan	Ali	Ahmet
ÖÇ	KANTARCIOĞLU	DİNÇ	ÖZTÜRK	BAŞPINAR

İmza Bulunmadı

A handwritten signature in black ink is written over a circular stamp. The stamp contains the text "ASIL GEMER" at the bottom.

ŞK/5.5.2003